

Załącznik nr 1 - Informacja o zasadach zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kielcach

I. Proces zarządzania ryzykiem

1. W Banku istnieje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem. Rada Nadzorcza zatwierdza poziom akceptowanego przez Bank ryzyka zawarty w funkcjonującym systemie limitów oraz fundamentalne regulacje dotyczące procesu zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku jest odpowiedzialny za opracowanie i wdrożenie strategii i polityk zarządzania ryzykiem, a ponadto za wdrożenie i prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem, w tym zapewnienie stosownych narzędzi. Zarząd Banku dokonuje okresowej weryfikacji tego systemu celem dostosowania do zmieniającego się otoczenia jak i zmian profilu ryzyka Banku.
2. Proces zarządzania ryzykiem bankowym obejmuje:
 - a. Identyfikację ryzyka,
 - b. Pomiar ryzyka,
 - c. Zarządzanie ryzykiem – podejmowanie decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, planowanie działań, wydawanie rekomendacji i zaleceń, tworzenie procedur i narzędzi wspomagających,
 - d. Monitorowanie – stały nadzór nad poziomem ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
 - e. Raportowanie – cykliczne informowanie Kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

II. Ryzyko kredytowe.

Cele i strategię zarządzania ryzykiem kredytowym

1. Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank potencjalnie dużych strat, ryzyko kredytowe może w sposób istotny wpłynąć na działalność Banku.
2. W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza ryzykiem kredytowym oraz koncentracji zaangażowań. Monitoruje i raportuje ryzyko kredytowe, w tym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i detalicznych ekspozycji kredytowych oraz stosuje odpowiednią politykę zabezpieczeń. Bank zarządza ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego. Uznaje za cele podstawowe rozwój jako wzrost działalności kredytowej oraz optymalizację przychodów z portfela kredytowego przy minimalizowaniu ryzyka kredytowego.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem kredytowym

1. W poniższej tabeli przedstawiono, w sposób syntetyczny, proces zarządzania ryzykiem kredytowym.

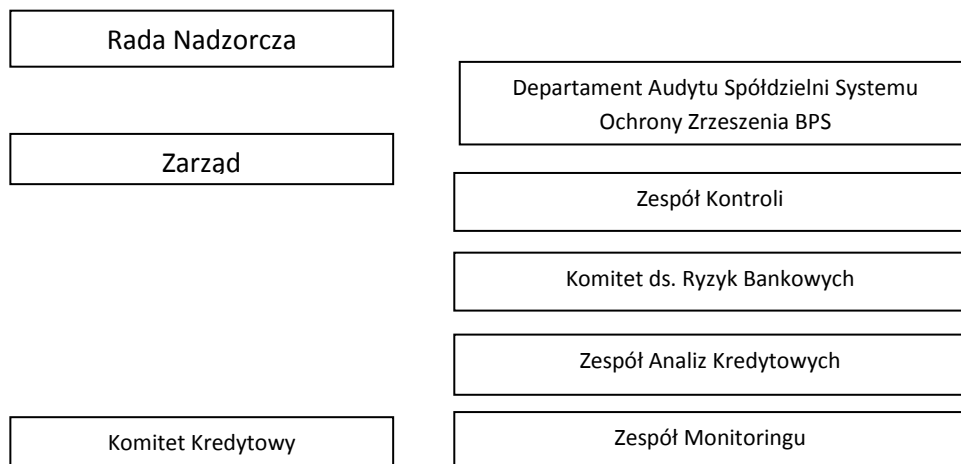
Proces pomiaru ryzyka	Proces monitorowania ryzyka, raportowanie	Instrumenty wykorzystywane do ograniczania ryzyka	Organizacja procesu zarządzania ryzykiem
<p>Ryzyko pojedynczej transakcji: analiza sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorcy, jakości zabezpieczeń.</p> <p>Ryzyko portfelowe: Pomiar dokonywany jest m.in. poprzez okresowe analizy obejmujące; zmiany jakości portfela kredytowego, dynamiki i struktury portfela oraz rezerw celowych, koncentracji zaangażowań i zaangażowań kapitałowych, zaangażowań wobec „osób wewnętrznych”. Analizie podlega struktura produktowa i podmiotowa portfela kredytowego, zmiany jakości portfela w ujęciu dynamicznym oraz w podziale na jednostki organizacyjne Banku. Analiza obejmuje wielkość tworzonych rezerw celowych. Analizy dla zarządu dokonywane są z częstotliwością miesięczną, dla Rady Nadzorczej z częstotliwością kwartalną.</p>	<p>Ryzyko pojedynczej transakcji: Okresowy monitoring ekspozycji kredytowych pod względem właściwej klasyfikacji uwzględniający stosownie do rodzaju ekspozycji kryterium terminowości i sytuacji ekonomicznej.</p> <p>Ryzyko portfelowe: Proces monitorowania przeprowadzany jest w cyklach miesięcznych przez Zespół Analiz i Ryzyk. Informacje dotyczące ryzyka przygotowywane są również kwartalnie w ramach przeprowadzanej analizy ekonomiczno - finansowej Banku. Wyniki analiz otrzymuje Zarząd, Rada Nadzorcza oraz wybrane komórki organizacyjne Centrali Banku.</p> <p>Mechanizmy kontrolne w zakresie przestrzegania ustalonych limitów implementuje Zespół Analiz i Ryzyk. Kontrola funkcjonalna sprawowana jest w poszczególnych jednostkach i komórkach organizacyjnych oraz instytucjonalna przez Zespół Kontroli.</p> <p>W wyniku prowadzonych działań monitoringu ustalany jest adekwatny poziom rezerw celowych.</p>	<p>Ryzyko pojedynczej transakcji: prawne formy zabezpieczeń, limit maksymalnego zaangażowania.</p> <p>Ryzyko portfelowe: W Banku wprowadzono system wewnętrznych limitów koncentracji, które mają zapewnić stosowną dywersyfikację portfela. Limity odnoszą się do ekspozycji wobec grup podmiotów a ponadto koncentracji branżowej, produktowej, zabezpieczeń, zaangażowań w kredyty zabezpieczone hipotecznie, ekspozycje detaliczne kredytów zagrożonych, ekspozycji wobec „osób wewnętrznych”.</p>	<p>W strukturze organizacyjnej Centrali Banku utworzono komórki zaangażowane w proces zarządzania ryzykiem kredytowym na poziomie analizy wniosku oraz monitoringu w trakcie trwania umowy kredytowej. Ustalono poziomy kompetencji, metodologie oceny zdolności kredytowej, dostosowane do profilu ryzyka kredytobiorcy, zasady obiegu dokumentów. W Banku istnieje system szkoleń.</p> <p>Zarząd i Rada Nadzorcza okresowo – miesięcznie i kwartalnie otrzymują informację zarządczą. Na tej podstawie podejmowane są stosowne decyzje.</p>

2. W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym oprócz Rady Nadzorczej i Zarządu

Banku uczestniczącą następujące stanowiska/komórki organizacyjne:

- Prezes Zarządu Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym;
- Komitet Kredytowy – opiniuje transakcje kredytowe;
- Komitet ds. Ryzyk Bankowych - opiniuje system limitów proponowany przez Zespół Analiz i Ryzyk Centrali Banku.
- instrukcje dotyczące prowadzenia działalności kredytowej opracowywane są stosownych komórkach organizacyjnych Centrali Banku znajdujących się w Pionach: Handlowym, Bezpieczeństwa oraz Ryzyka;
- Przed podjęciem decyzji kredytowych Zespół Analiz Kredytowych Pionu Bezpieczeństwa Centrali Banku – dokonuje badania poziomu ryzyka danej transakcji kredytowej, przedstawia propozycję klasyfikacji analizowanych ekspozycji kredytowych. Projektuje standardy dokonywania oceny zdolności kredytowej kredytobiorców;
- Zespół Monitoringu Pionu Analiz i Ryzyk Centrali Banku przeprowadza monitorowanie i klasyfikację ekspozycji kredytowych zgodnie z obowiązującymi regulacjami;
- Zespół Analiz i Ryzyk Pionu Analiz i Ryzyk Centrali Banku – dokonuje analiz portfela kredytowego Banku, opracowuje regulacje wewnętrzne Banku odnoszące się do ryzyka kredytowego portfela kredytowego Banku oraz proponuje limity, których zadaniem jest ograniczenie ryzyka kredytowego;
- Zespół Kontroli – realizuje zadania kontrolne;
- Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS - audytuje obszar ryzyka kredytowego;
- Pracownicy jednostek organizacyjnych Banku uczestniczący w procesie kredytowania – zobowiązani do przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym posiadanych kompetencji oraz obowiązujących limitów.

3. Struktura zarządzania ryzykiem kredytowym.

Oddziały/Filie – jednostki
sprzedażowe

Zespół Analiz i Ryzyk

4. Bank zarządza ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Limity ryzyka kredytowego

1. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań Bank dostosował do zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego. W celu ograniczenia ryzyka koncentracji funkcjonował system limitów wewnętrznych.
2. W Banku funkcjonuje system limitów wewnętrznych, którego celem jest dywersyfikacja ryzyka. Limity dostosowane są do skali i złożoności prowadzonej przez Bank działalności. Struktura i wysokość limitów podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku po uprzednim przyjęciu przez Zarząd Banku.
3. Limity ograniczające ryzyko kredytowe obejmują:
 - Limity koncentracji wynikające z ustawy Prawo bankowe, Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 oraz limity zaangażowań kapitałowych związane z uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego;
 - Wewnętrzne limity koncentracji ograniczające ryzyko w odniesieniu do branż, rodzaju produktu, prawnych form zabezpieczeń, detalicznych ekspozycji kredytowych, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
4. Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
 - W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank dokonuje jego pomiaru i oceny, analizując:
 - i. poziom zaangażowania w ekspozycje kredytowe,
 - ii. jakość portfela kredytowego w tej grupie ekspozycji,
 - iii. wartość i jakość indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych,
 - iv. wpływ wahań stóp procentowych na zdolność kredytową klienta ubiegającego się o kredyt,
 - v. poziom wskaźnika LTV dla indywidualnych ekspozycji i portfela,
 - vi. wartość rynkową nieruchomości stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych.
 - W celu ograniczenia ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie funkcjonuje system limitów wewnętrznych.

Audyt i działania kontrolne w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym

- Bank na bieżąco prowadzi analizę sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorców, spełnianie przez kredytobiorców warunków umownych, w tym w również w odniesieniu do prawnych forma zabezpieczeń.

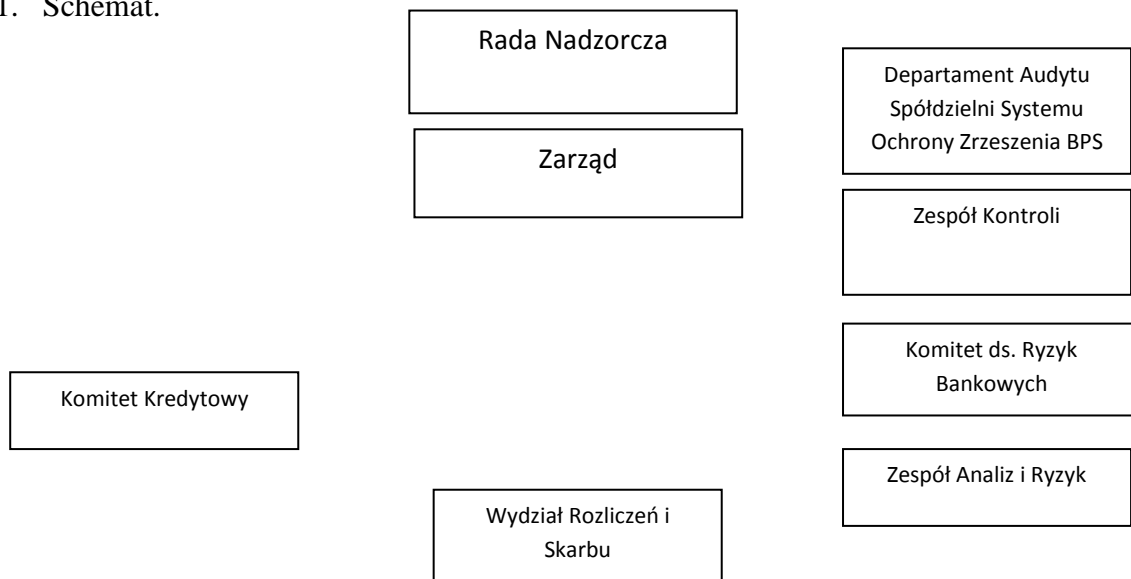
Ujawnienie informacji Banku Spółdzielczego w Kielcach dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji wg stanu na dzień 31.12.2017 r. Zał.1

- Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS - na podstawie podpisanej Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS Departament Audytu prowadzi czynności audytu wewnętrznego w obszarze ryzyka kredytowego;
- Zespół Kontroli – kontroluje i system zarządzania ryzykiem kredytowym. Badaniu w szczególności podlega:
 - przestrzeganie obowiązujących zasad zarządzania ryzykiem;
 - istniejący system kompetencji i odpowiedzialności;
 - narzędzia pomiaru, limity wewnętrzne;
 - przestrzeganie zapisów regulacji wewnętrznych i zgodność ich zapisów z treścią regulacji zewnętrznych (w tym, wysokość wewnętrznych limitów).
- Bank w regulacjach wewnętrznych zapisał mechanizmy kontroli wewnętrznej

Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka kredytowego.

III.Podstawowe informacje na temat struktury zarządzania ryzykami, płynności, stopy procentowej i walutowym.

1. Schemat.

- Oprócz Rady Nadzorczej i Zarządu koordynujących politykę zarządzania ryzykiem na najwyższym szczeblu, w procesie zarządzania w/w ryzykami uczestniczą:
- Komitet ds. Ryzyk Bankowych – Opiniuje projekty strategii/polityk zarządzania ryzykami w Banku, inicjuje działania w zakresie tworzenia, modyfikacji i doskonalenia systemu identyfikacji, pomiaru, monitorowania, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka. Przygotowuje dla Zarządu opinie w zakresie ryzyk,
- Zespół Produktów Bankowych - opracowuje dla Zarządu propozycje standardowych parametrów cenowych transakcji klientowskich,

Ujawnienie informacji Banku Spółdzielczego w Kielcach dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji wg stanu na dzień 31.12.2017 r. Zał.1

- Komitet Kredytowy – przygotowuje dla Zarządu opinie dotyczące parametrów cenowych transakcji klientowskich w szczególności, w sytuacji, gdy odbiegają one od standardowych parametrów przyjętych w Banku,
 - Zespół Analiz i Ryzyk – odpowiada za przygotowywanie i wdrażanie metod pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyk, opracowywanie strategii zarządzania ryzykiem i stosownych polityk, limitowanie, pomiar i raportowanie poziomu ryzyk.
 - Wydział Rozliczeń i Skarbu Centrali Banku odpowiada za monitorowanie i zarządzanie płynnością złotową i walutową oraz utrzymanie i skład portfela aktywów płynnych, monitorowanie i zarządzanie pozycją walutową w ramach obowiązujących limitów.
2. Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.
 3. W/w obszary ryzyka podlegają audytowi prowadzonemu przez Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS oraz kontroli sprawowanej przez Zespół Kontroli Banku.

IV. Ryzyko płynności.

Zarządzanie ryzykiem płynności finansowej

- Ryzyko płynności w Banku jest rozumiane jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.
- Przez zarządzanie ryzykiem płynności rozumie się proces kształtowania struktury ilościowej (zróżnicowanie składników zarówno pasywów, jak i aktywów), w celu zapewnienia płynności finansowej Banku, przy jednoczesnym osiągnięciu optymalnego wyniku finansowego.
- Podstawowe cele polityki zarządzania ryzykiem płynności obejmują:
 - zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
 - zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich wymagalności, oraz zapewniający wypełnienie nadzorczych miar płynności,

- optymalizację realizowanego dochodu przy równoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa płynności,
- zapobieganie sytuacjom kryzysowym (zachwianiu płynności).
- Bank w toku bieżącej działalności monitoruje ryzyko płynności w złotych i walutach wymiennalnych.
- Podstawą ustalania poziomu i struktury aktywów zabezpieczających płynność jest ocena bazy depozytowej pod kątem stabilności i zmienności.
- Na podstawie oceny danych historycznych, depozytami najbardziej stabilnymi są głównie depozyty terminowe osób fizycznych oraz podmiotów gospodarczych.
- Dla zabezpieczenia płynności bieżącej Bank monitoruje przepływy pieniężne na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym oraz poziom rezerwy kasowej.
- Integralną częścią zarządzania płynnością w Banku są opracowane plany awaryjne. Plan awaryjny uruchamiany będzie w sytuacji zagrożenia utraty płynności. W planach awaryjnych zdefiniowane zostały zadania realizowane przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne, a także określono zadania Zarządu Banku.
- Na dzień 31.12.2017 r. poziom nadzorczych norm płynności (wynikających z zapisów Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego Nr 386/2008 z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności) przedstawiał się następująco:
 - Współczynnik płynności krótkoterminowej – 4,00,
 - Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi – 1,72,
 - Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi – 1,49,
 - Wskaźnik pokrycia wypływów netto – LCR wyniósł 121%.
 - Wartość w/w współczynników dla Banku spełniała normy nadzorcze.

Proces pomiaru ryzyka	Proces monitorowania ryzyka, raportowanie	Instrumenty wykorzystywane do ograniczania ryzyka
Poziom ryzyka płynności mierzony jest przy wykorzystaniu: <ul style="list-style-type: none"> - metody luki płynności (luka urealniona), 	Proces monitorowania przeprowadzany jest w cyklach miesięcznych przez Zespół ds. Ryzyk. Wyniki otrzymuje Zarząd, oraz Rada Nadzorcza. Monitorowanie płynności bieżącej (na bazie dziennej)	W Banku funkcjonuje system limitów ograniczających ryzyko. Limity te to odpowiednio: <ul style="list-style-type: none"> - wskaźniki płynności w określonych przedziałach

<ul style="list-style-type: none"> - analiz źródeł finansowania (w tym ich stabilności) - wskaźników ryzyka płynności. 	<p>dokonywane jest w Wydziale Rozliczeń i Skarbu.</p> <p>Obszar ryzyka płynności podlega kontroli funkcjonalnej sprawowanej w poszczególnych komórkach organizacyjnych Centrali Banku oraz instytucjonalnej przez Zespół Kontroli.</p>	<p>czasowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskaźniki zabezpieczenia płynności, - wskaźniki stabilności bazy depozytowej, - wskaźniki finansowania aktywów, - wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych, - limity wynikające z nadzorczych norm płynności.
---	--	--

V. Ryzyko stopy procentowej

1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej, ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego.

- Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie zmienności wyniku finansowego oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału, wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą w ramach zatwierdzonej strategii Banku i planu ekonomiczno – finansowego.
- Podstawowe cele strategii/polityki stóp procentowych obejmują:
 - i. Utrzymanie możliwie niskiej wrażliwości wyniku odsetkowego na zmiany rynkowych stóp procentowych.
 - ii. Ograniczanie ryzyka stopy procentowej w kategorii ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego i jego możliwego, negatywnego wpływu na zmiany rynkowych stóp procentowych.
 - iii. Utrzymywanie pozycji luki (niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych) w ramach przyjętych limitów.
 - iv. optymalizacji stosowanych stawek oprocentowania depozytów oraz kredytów, zapewniających konkurencyjność na rynku oraz osiągnięcie zaplanowanego wyniku finansowego.
- W ramach ryzyka stopy procentowej wyodrębnia się cztery zasadnicze kategorie ryzyka: ryzyko bazowe, ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyko krzywej dochodowości oraz ryzyko opcji klienta.
 - i. Ryzyko bazowe - wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp bazowych stosowanych w banku, jako instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, nawet w sytuacji kiedy dla aktywów i pasywów występują te same okresy przeszacowania.
 - ii. Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania - jest rezultatem różnic w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów, a także zobowiązań pozabilansowych. Wynika to z posiadania przez bank aktywów i

pasywów o różnych okresach przeszacowania (zmiany) stóp procentowych.

- iii. Ryzyko opcji klienta - powstaje wówczas, gdy klient banku ma prawo (ale nie obowiązek) zmiany wielkości i harmonogramu przepływów gotówkowych aktywów, pasywów lub pozycji pozabilansowych w następstwie zmian stóp procentowych.
- iv. Ryzyko krzywej dochodowości polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczących tego samego rynku lub indeksu (np. zmiany rozpiętości pomiędzy stawkami WIBID 1M a WIBID 6M).

Proces pomiaru ryzyka	Proces monitorowania ryzyka, raportowanie	Instrumenty wykorzystywane do ograniczania ryzyka	Organizacja procesu zarządzania ryzykiem
<p>Poziom ryzyka stopy procentowej mierzony jest przy wykorzystaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - metody luki stopy procentowej. - pomiaru zmienności wyniku odsetkowego na skutek zmian stóp procentowych oraz potencjalnego wpływu na wyniki Banku i kapitał, - analizę warunków skrajnych (o 2,00 p.p.) - symulacji kształtowania się wyniku odsetkowego 	<p>Proces monitorowania przeprowadzany jest w cyklach miesięcznych przez Zespół ds. Analiz i Ryzyk. Wyniki badań otrzymuje Zarząd oraz Rada Nadzorcza.</p> <p>Obszar ryzyka stopy procentowej podlega kontroli funkcjonalnej oraz instytucjonalnej przez Zespół Kontroli.</p>	<p>W Banku funkcjonuje system limitów ograniczających ryzyko. Podstawowe limity to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - limity niedopasowania (luki) w przedziałach przeszacowania, - limit zmian wyniku odsetkowego tyt. ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego, - limit na minimalną rozpiętość pomiędzy marżą odsetkową a marżą graniczną. 	<p>Zarząd Banku podejmuje na podstawie okresowych raportów stosowne decyzje.</p>

- Na dzień 31.12.2017 r. obliczono potencjalną zmianę wyniku finansowego (odsetkowego) dla szokowego spadku lub wzrostu stóp procentowych o 200 pb. (zmiana dochodu z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie). W przypadku takiej zmiany stóp procentowych potencjalna zmiana wyniku odsetkowego wynosiła 8 430 tys. zł. tj. 14,0% funduszy własnych.

Tabela nr 1. – zestawienie luki stopy procentowej wg stanu na 31.12.2017 r. w zł.

Wyszczególnienie	OGÓLEM:	1 dzień	od 2 do 30 dni	pow. 1 m-ca do 3 m-cy	pow. 3 m-cy do 6 m-cy	pow. 6 m-cy do 12 m-cy	pow. 1 roku do 2 lat	pow. 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Aktywa	820 413 568	401 488 767	310 346 586	88 171 697	4 105 744	5 609 704	9 289 554	1 401 516	34 282
Pasywa	814 633 382	72 993 065	511 703 098	204 051 519	25 462 774	352 456	70 470	0	0
Luka	5 780 186	328 495 702	-201 356 512	-115 879 822	-21 357 030	5 257 249	9 219 084	1 401 516	34 282
Opóźnienie przeszacowania [w dniach]		1	16	60	135	270			
Luka ważona okresem przeszacowania	26 575 531	327 583 214	-192 407 333	-96 566 518	-13 348 144	1 314 312			
Zmiana wyniku w skali roku przy zmianie stopy proc.	-265 755,3	-3 275 832	1 924 073	965 665	133 481	-13 143			
	-1,00%								

- Z uwagi na strukturę aktywów i pasywów oprocentowanych w odniesieniu do podstawowych stóp bazowych najistotniejszym aspektem ryzyka stopy procentowej Banku jest ryzyko bazowe. Obrazują to uzyskane wyniki (przy uwzględnieniu w analizie pasywów

Ujawnienie informacji Banku Spółdzielczego w Kielcach dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji wg stanu na dzień 31.12.2017 r. Zał.1

oprocentowanych poniżej 1 p.p.):

- Uwzględniając jednocześnie ryzyko przeszacowania oraz ryzyko bazowe, a więc nierównomierne zmiany oprocentowania aktywów i pasywów w Banku, przy założonej zmianie stóp procentowych NBP o 1 pp., zmiana wyniku odsetkowego wyniesie -4 954 tys. zł, stanowiąc 8,2% funduszy własnych.

VI. Ryzyko walutowe.

1. Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest:

- Utrzymanie zmienności wyniku finansowego, bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian parametrów rynkowych, w szczególności kursów walutowych, w granicach niezagrażających bezpieczeństwu Banku i realizacji jego planu finansowego.
- Minimalizacja ryzyka kursowego z tytułu posiadania walutowych składników bilansu i pozycji pozabilansowych.
- Zapewnienie Bankowi zdolności do terminowej realizacji wszystkich jego bieżących i przyszłych zobowiązań finansowych związanych z działalnością walutową.

- W celu minimalizowania ryzyka z tytułu posiadanych walutowych składników bilansu Bank nie udziela kredytów denominowanych w walutach czy indeksowanych do walut oraz nie otwiera pozycji walutowych w celach spekulacyjnych.
- Poziom działalności walutowej Banku nie jest istotny. Na dzień 31.12.2017 r. pozycja walutowa całkowita wynosiła 176,45 tys. zł., co stanowiło 0,29% funduszy własnych.

Proces pomiaru ryzyka	Proces monitorowania ryzyka, raportowanie	Instrumenty wykorzystywane do ograniczania ryzyka	Organizacja procesu zarządzania ryzykiem
<p>Do pomiaru ryzyka Bank wykorzystuje badanie oraz monitorowanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozycji całkowitej, pozycji indywidualnych dla poszczególnych walut, - straty dziennej. 	<p>Proces monitorowania przeprowadzany jest codziennie przez Zespół ds. Analiz i Ryzyk oraz Wydział Rozliczeń i Skarbu (dla celów operacyjnych). Z wyników działalności walutowej w okresach miesięcznych sporządzany jest raport dla Zarządu. Raport syntetyczny otrzymuje Rada Nadzorcza.</p> <p>Obszar ryzyka walutowego podlega kontroli funkcjonalnej oraz instytucjonalnej przez Zespół Kontroli.</p>	<p>Limit na pozycje w poszczególnych walutach, pozycję całkowitą, limit straty dziennej.</p>	<p>Zarząd Banku podejmuje na podstawie raportów stosowne decyzje. Zastępca Prezesa Zarządu kierujący Pionem Finansowym na podstawie dziennych raportów podejmuje bieżące decyzje operacyjne.</p>

VII. Ryzyko operacyjne.

1. Struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym

- i. Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, ocenia jakość i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku. Określa akceptowalny poziom ryzyka.
 - ii. Zarząd Banku – odpowiada za zorganizowanie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz monitoruje efektywność jego działania, podejmuje strategiczne decyzje wpływające na poziom ryzyka operacyjnego obciążającego Bank, odpowiada za stworzenie systemu raportowania.
 - iii. Zespół Analiz i Ryzyk - koordynuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku, monitoruje i opracowuje informację zarządczą.
 - iv. Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS prowadzi audyt i dokonuje oceny prawidłowości funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
 - v. Zespół Kontroli - realizuje zadania kontrolne dotyczące systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
 - vi. Wszystkie jednostki/komórki organizacyjne. Są odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem operacyjnym na swoim szczeblu struktury organizacyjnej (w tym. rejestracja zdarzeń ryzyka operacyjnego).
- Okresowe (kwartalne) raporty Ryzyka Operacyjnego sporządza Zespół Analiz i Ryzyk Pionu Analiz i Ryzyk przedstawiając je na posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej.
 - Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Ujawnienie informacji Banku Spółdzielczego w Kielcach dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji wg stanu na dzień 31.12.2017 r. Zał.1

- Proces ewidencji zdarzeń ryzyka operacyjnego odbywa się za pomocą programu informatycznego, który wspiera proces zarządzania ryzykiem operacyjnym. Wszystkie jednostki organizacyjne Banku mają obowiązek rejestrowania zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego.
 - W 2017 roku zarejestrowano łącznie w systemie 228 zdarzenia ryzyka operacyjnego o łącznej wartości strat (potencjalnych i rzeczywistych) wynoszącej 15,59 tys. zł. Przyjęty limit strat na 2017 wynosił 60 tys. zł.
 - Wielkość zaewidencjonowanych strat (potencjalnych i rzeczywistych) dotycząca kategorii "Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów" wynosiła 14,85 ty. zł. W związku ze zdarzeniami dotyczącymi awarii bankomatów/wpłatomatów Bank prowadzi bieżący monitoring sieci tych urządzeń w Banku oraz wprowadza rozwiązania ograniczające możliwość wystąpienia zdarzeń ryzyka związanych z infrastrukturą techniczną. Stale doskonalony jest zcentralizowany system obsługi zgłoszeń o awariach. Podobne systemy uruchomiono w odniesieniu do obsługi prawnej i administracyjnej.
2. W Banku funkcjonuje proces zapewnienia sprawnej i nieprzerwanej realizacji zadań Banku. Opracowano i podlega aktualizacji Plan Ciągłości Działania. Bank stosuje odpowiednie zabezpieczenia zarówno fizyczne jak i organizacyjne.
 - Komponenty infrastruktury teleinformatycznej oraz systemy informatyczne są chronione przy uwzględnieniu zapisów rekomendacji Komisji Nadzoru Bankowego. Bank posiada centrum zapasowe wyposażone w kluczowe elementy infrastruktury, stosowne oprogramowanie oraz środki łączności.
3. Przed podjęciem decyzji odnośnie wprowadzenia nowych produktów, rozwiązań technicznych czy programowych analizuje się ich wpływ na profil ryzyka Banku. Gdy jest to uzasadnione Bank ubezpiecza się od ponoszonego ryzyka.
 4. Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

VIII. Ryzyko braku zgodności

- obejmuje:
 - i. zgodność aktów normatywnych Banku z regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
 - ii. przestrzeganie przez pracowników Banku przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych, w tym przestrzeganie przepisów dotyczących przeciwdziałaniu praniu pieniędzy,
 - iii. zapewnienie ochrony danych osobowych i innych istotnych danych przechowywanych w Banku.
- Zarządzanie ryzykiem braku zgodności jest w Banku realizowane w celu ograniczenia strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi, nieprzestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych

Ujawnienie informacji Banku Spółdzielczego w Kielcach dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji wg stanu na dzień 31.12.2017 r. Zał.1

oraz standardów postępowania przyjętych przez Bank.

- Stanowisko ds. Zgodności koordynuje zarządzanie ryzykiem braku zgodności, realizuj zadania w zakresie kontroli tego obszaru.
- W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności zaangażowana jest na poziomie strategicznym Rada Nadzorcza Banku, Zarząd który organizuje i nadzoruje realizację procesu oraz zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania zgodnością w Banku.
- Poszczególne zadania realizowane są przez jednostki i komórki organizacyjne Banku.
- W Banku sporządzane są stosowne raporty dotyczące obszaru braku zgodności, które okresowo przekazywane są Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej. Sporządzane są przez Stanowisko ds. Zgodności oraz Zespół Analiz i Ryzyk.